

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-методичної роботи

Карпа НЕМАЦКАЛО

Міжнародні стандарти ведення бізнесу
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	усі
Спеціальність	усі
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	усі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин

Ірина ОТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри *міжнародних економічних відносин*

Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробник:

Муренець Ірина Григорівна., к.е.н., викл. кафедри міжнародних економічних відносин

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Функціонування і розвиток вітчизняних промислових підприємств виявив високу динаміку попиту, що вимагає від вітчизняних підприємств гнучкості й адаптивності систем управління ними як атрибутів ефективності господарської діяльності підприємства. За таких умов, якість бізнесу, прибутковість його досягається як результат складного багатогранного процесу, від якого залежить його успішне стабільне функціонування і перспективи подальшого розвитку в міжнародному середовищі.

В умовах ведення бізнесу з іноземними партнерами українські підприємства потребують застосування методик, норм, принципів та стандартів ведення бізнесу (ISO, фінансової звітності, ІНКОТЕРМС); формування культури ведення бізнесу на основі методів комплаєнс-аналізу та міжнародних стандартів регулювання корпоративних конфліктів.

Актуальність та роль дисципліни в системі професійної підготовки майбутніх фахівців обумовлюється необхідністю формування комплексного сприйняття соціально-економічних процесів, а також оволодіння методами якісного ведення бізнесу на міжнародних ринках.

Навчальна дисципліна «Міжнародні стандарти ведення бізнесу» належить до вибіркових навчальних дисциплін, а саме маг-майновірів.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики міжнародних стандартів ведення бізнесу та відповідних професійних компетентностей.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Філософія	Соціальна економіка
Основи менеджменту	Системи якості
Основи маркетингу	Корпоративне управління
Макро- та мікроекономіка	Стратегічне управління
Економічна теорія	Управління розвитком соціально-економічних систем
Основи бізнесу	Економічне управління підприємством

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Забезпечувати ефективне ведення бізнесу в мікро- та макросередовищі	Визначати роль та завдання міжнародних стандартів ведення бізнесу. Визначити сутність стандартів. Ідентифікувати проблеми стосовно ведення бізнесу, що пов'язані з стандартами. Розглянути, з яких рівнів складається міжнародний бізнес стандарт. Засвоїти основні принципи та підходи стосовно успішного ведення бізнесу на міжнародному рівні.
Забезпечувати набуття вмінь в сфері ведення бізнесу, а саме розробляти і впроваджувати міжнародні бізнес стандарти для підвищення успішності бізнесу в міжнародному середовищі.	Оцінювати наслідки впровадження міжнародних бізнес стандартів в аспекті впливу ведення бізнесу на оточуюче середовище. Дізнатися, які існують методи оцінювання цього впливу. Розглянути питання сертифікації менеджменту бізнесу. Зрозуміти, навіщо необхідна стандартизація, сертифікація і оцінити ефект від неї. Дізнатися, як збільшиться вартість бізнесу після введення стандартів і сертифікації.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Міжнародні стандарти бізнесу як інструмент забезпечення стійкого розвитку підприємства

Тема 1. Міжнародні стандарти бізнесу як інструмент забезпечення стійкого розвитку підприємства. Визначення та аналіз актуальності впровадження міжнародних стандартів бізнесу. Обґрунтування необхідності дотримання міжнародних стандартів ведення бізнесу. Методи, норми, принципи ведення бізнесу.

Тема 2. Особливості міжнародних систем стандартизації. Визначення сутності термінів «бізнес», «стандарт» та «міжнародний стандарт бізнесу». Класифікація та аналіз міжнародних стандартів та рейтингів ведення бізнесу. Проблеми уніфікації та гармонізації міжнародних та національних стандартів

Тема 3. Особливості міжнародних систем стандартизації. Розгляд існуючих систем стандартизації та їх рівнів. Аналіз цих стандартів.

Тема 4. Особливості системи міжнародних стандартів ІСО. Стандарти та основні вимоги системи ІСО. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності: МСФО, ГААП для забезпечення фінансової та управлінської прозорості. Погодження національних та міжнародних стандартів фінансової звітності.

Тема 5. Особливості застосування стандартів ІНКОТЕРМС. Інкотермс: офіційні правила тлумачення торговельних термінів. Міжнародної торгової палати. Розподіл ризиків і витрат відповідно до ІНКОТЕРМС. Особливості складання контрактів купівлі продажу для захисту прав та інтересів ключових стейкхолдерів. Документальний супровід операцій у відповідності до ІНКОТЕРМС.

Змістовий модуль 2.

Застосування міжнародних стандартів для підвищення ефективності ведення бізнесу

Тема 6. Управління якістю: Концептуальні проблеми нових стандартів. Види корпоративних захоплень: злиття, поглинання, грінмейл. Аналіз міжнародних практик регулювання корпоративних захоплень. Міжнародні стандарти регулювання корпоративних конфліктів для попередження протиправних захоплень.

Тема 7. Формування культури ведення бізнесу. Функціонал комплаєнсу для захисту інтересів ключових стейкхолдерів. Відповідність законам, правилам і стандартам у сфері комплаєнсу. Розробка структури комплаєнс-програми відповідно до міжнародних практик.

Тема 8. Якість та стандартизація в сучасних умовах. Поняття інтелектуальної власності. Об'єкти та різновиди прав інтелектуальної власності. Методологія оцінки інтелектуальної власності. Стандарти Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Ключові елементи системи міжнародної екологічної стандартизації. Ринкові механізми екологічного менеджменту. Типологія міжнародних стандартів екологічного менеджменту. Корпоративна екологічна відповідальність міжнародних компаній.

Тема 9. Вплив міжнародної стандартизації і сертифікації на ефективність ведення бізнесу. Оцінювання ефекту від стандартизації та сертифікації ведення бізнесу.

Методи навчання та викладання

Для успішного оволодіння матеріалом навчальної дисципліни в навчальному процесі використовуються:

1. Пояснювально-ілюстративний метод, або інформаційно-рецептивний (лекції).
2. Репродуктивний метод (практичні завдання та завдання самостійної роботи).
3. Метод проблемного викладу (лекції 1, 6).
4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод.
5. Дослідницький метод (практикум-експеримент за темами 1, 3, 4, 7, 10).

У вивченні теоретичного матеріалу застосовуються: проблемні лекції, дискусії, бесіди, презентації.

Оволодіння практичними вміннями та навичками відбувається шляхом застосування експериментальних та дослідницьких методів, роботи в малих групах, кейс-стаді, інтроспективної рефлексії, індивідуальних проєктів, тренінгів.

Порядок оцінювання результатів навчання

Органічною складовою навчального процесу є систематичний, комплексний контроль - й оцінювання якості набутих студентами компетентностей відповідно до вимог державних стандартів освіти, а також адаптації до загальноєвропейських вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (далі ECTS).

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни: «Міжнародні стандарти ведення бізнесу» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуального завдання. Контрольні заходи включають поточний, проміжний і підсумковий контроль, що оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік, - 60 балів).

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль успішності навчальної діяльності студента здійснюється за складовими:

контроль активності у процесі засвоєння теоретичного матеріалу, контроль розуміння навчального матеріалу та результативність процесів запам'ятовування (оцінка активності студента під час лекційної роботи, що оцінюється в 1 бал);

оцінка результативності у формуванні практичних умінь, що є складовими професійної компетентності (в процесі проведення практичних занять, що оцінюється в 2 бали) – комплексна інтегральна оцінка професійних компетентностей та їх складових у вправах та завданнях;

контроль сформованості теоретичних знань (у вигляді проведення контрольних робіт за матеріалом тем навчальної дисципліни, то передбачено дві контрольні роботи, перша за першим змістовним модулем, що оцінюється в 6 балів, та інша за другим змістовним модулем, що оцінюється в 10 балів);

контроль успішності індивідуальної та самостійної роботи (передбачає оцінку результатів самостійної роботи та виконання домашніх завдань, а також виконання тестових завдань за темами навчальної дисципліни у персональних навчальних системах). Оцінювання якого залежить від рівня складності завдання.

Результати поточного контролю використовуються для оперативного усунення системних прогалин у засвоєнні навчального матеріалу, а також при обранні схем розвиваючих вправ та завдань. Використання результатів поточного контролю також дозволяє підвищити рівень індивідуалізації у роботі зі студентом та об'єктивізувати навчальні успіхи як основу для розвитку його самоконтролю. Таким чином, поточний контроль є необхідним елементом забезпечення зворотного зв'язку між викладачем і студентом у процесі формування автономності та самостійності останнього, а також у процесі удосконалення системи освітніх заходів за дисципліною.

Проміжний контроль рівня сформованості компетентностей за дисципліною здійснюється у формі колоквиуму, що передбачає проведення тестування, вирішення завдань стереотипного та діагностичного рівнів та вирішення евристичного завдання. Проміжний контроль здійснюється двічі за семестр. Сума балів, яку студент може набрати за умови успішного проходження першого та другого колоквиумів – по 15 балів відповідно, що в сумі максимально становить 30 балів.

Тестове завдання містить 20 запитань одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій та теоретичних положень навчальної дисципліни. Тестове завдання формується шляхом випадкового включення до контрольних запитань, що містяться у засобах діагностики до кожної теми. Тести до тестового завдання обираються з урахуванням рівномірної представленості трьох рівнів складності, а також представленості різних форм їх структури.

Завдання першого рівня складності передбачають володіння студентом понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, та орієнтовані на репродуктивні дії під час вибору представлених варіантів.

Завдання другого рівня складності вимагають розуміння системних зв'язків категорій та понять, а також взаємопов'язаності й логічної послідовності різноманітних явищ предметної площини поведінкової економіки.

Завдання третього рівня складності передбачають вибір правильного варіанту на основі синтезу наявної теоретичної інформації та її застосування до практичної ситуації, яка подана в завданні. Успішне розв'язання завдань цього рівня свідчить про сформованість аналітичних умінь та компетентностей щодо оцінки та управління економічною поведінкою.

Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії:

оцінка 8 балів – 18–20 правильних відповідей;

7 балів – 15–17 правильних відповідей;

- 6 балів – 12–14 правильних відповідей;
- 5 балів – 10–11 правильних відповідей;
- 4 бали – 8–9 правильних відповідей;
- 3 бали – 5–7 правильних відповідей;
- 2 бали – 3–4 правильних відповіді;
- 1 бал – 1–2 правильних відповіді;
- 0 балів – 0 правильних відповідей.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів до тем, що вивчаються в межах модулів навчальної дисципліни.

Завдання стереотипного та діагностичного рівнів становлять ситуативні задачі за тематикою навчальної дисципліни. Успішне розв'язання стереотипного завдання надає можливість студенту отримати 4 бали.

Критеріями оцінювання є:

- правильність вибору методу рішення – 3 бали;
- логічність висновку – 1 бал.

Максимальна оцінка за успішне розв'язання діагностичного завдання оцінюється в 3 бали.

Критерії оцінювання правильності вирішення діагностичного завдання:

- правильність вибору методу вирішення – 1 бал;
- правильність та логічність висновків – 2 бали.

Вирішення евристичного завдання передбачає виявлення рівня сформованості у студента теоретичних знань та здатності до практичного застосування набутих умінь, оцінки проблемної ситуації, відбору релевантної інформації та вибору оптимального шляху розв'язання комплексної проблеми в межах тематики навчальної дисципліни. Кількість балів за умови успішного розв'язання студентом евристичного завдання – 3 бали.

Критеріями, за якими оцінюється успішність вирішення студентом евристичного завдання є:

- правильність у відборі релевантної інформації;
 - логіка побудови алгоритму дій;
 - точність розрахунку та оцінки наслідків реалізації рішення.
- Дотримання студентом кожного із критеріїв оцінюється в 1 бал.

Виконавши всі завдання 1 змістовного модулю студент може максимум отримати – 51 бал, завдання 2 змістовного модулю – максимум 49 балів.

Умовою отримання заліку з дисципліни є виконання студентом у відповідні терміни передбачених видів аудиторної та індивідуальної навчальної роботи та сума балів за їх здійснення не менше 60-ти.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми і види завдань		Форми оцінювання	Макс бали
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 1. Міжнародні стандарти бізнесу як інструмент забезпечення стійкого розвитку підприємства	Робота на лекції, експрес-опитування	1
	Практичне заняття	Завдання 1. Семінар-дискусія: Запровадження стандартів ведення бізнесу. Завдання 2. Ділова гра.	Симуляція	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук інформації за питаннями теми. Виконання самостійної роботи за темою 1.	Захист самостійної роботи	1
Тема 2	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Особливості міжнародних систем стандартизації	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 3. Семінар-дискусія: Особливості міжнародних систем стандартизації та їх вплив на функціонування підприємства. Визначення переваг та недоліків міжнародних систем стандартизації.	Дослідження у малих групах	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичних занять. Виконання самостійної роботи за темою 2.	Захист самостійної роботи	5
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Особливості міжнародних систем стандартизації	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 4. Семінар-дискусія: Особливості міжнародних систем стандартизації.	Поточна контрольна робота	6
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих стандартів за питаннями теми. Підготовка до поточної контрольної роботи за темами 1, 2. Виконання самостійної роботи за темою 3.	Захист самостійної роботи	1
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Особливості системи міжнародних стандартів ІСО	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 5. Семінар-дискусія: Особливості системи міжнародних стандартів ІСО	Дослідження у малих групах	2

	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук інформації за питаннями теми. Підготовка до практичного заняття. Виконання самостійної роботи за темою 4.	Захист самостійної роботи	1
Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Особливості системи міжнародних стандартів ІСО	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 6. Семінар-дискусія: Особливості системи міжнародних стандартів ІСО. Завдання 7. Ділова гра.	Дослідження у малих групах	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання стандартів ІСО за питаннями теми. Виконання самостійної роботи за темою 4.	Захист самостійної роботи	1
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Особливості застосування стандартів ІНКОТЕРМС	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Колоквіум за темами 1-5.	Колоквіум	15
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до колоквіуму: вивчення лекційного та практичного матеріалу. Виконання самостійної роботи за темою 5.	Захист самостійної роботи	7
Тема 7	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Управління якістю: Концептуальні проблеми нових стандартів	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 8. Виконання завдань за темою.	Дослідження у малих групах	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання самостійної роботи за темою 6.	Захист самостійної роботи	1
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 7. Формування культури ведення бізнесу	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 9. Семінар-дискусія: Формування культури ведення бізнесу. Завдання 10. Дебати.	Дискусія	2

	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до практичного заняття. Виконання самостійної роботи за темою 7.	Захист самостійної роботи	1
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 7. Формування культури ведення бізнесу	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 11. "Ідеальний стандарт".	Дослідження у малих групах	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до практичного заняття. Виконання самостійної роботи за темою 7.	Захист самостійної роботи	1
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 8. Якість та стандартизація в сучасних умовах	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 12. Семінар-дискусія: Якість та стандартизація в сучасних умовах. Завдання 13. Ділова гра.	Дослідження у малих групах	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичних занять. Виконання самостійної роботи за темою 7.	Захист самостійної роботи	1
Тема 11	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 9. Вплив міжнародної стандартизації і сертифікації на ефективність ведення бізнесу	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання 14. "Дерево стандартів".	Поточна контрольна робота	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до поточної контрольної роботи за темами 6-8. Підготовка до практичних занять. Виконання самостійної роботи за темою 9.	Захист самостійної роботи	5
Тема 12	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 9. Вплив міжнародної стандартизації і сертифікації на ефективність ведення бізнесу	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Колоквіум за темами 6-10.	Колоквіум	15

Самостійна робота			
Питання і завдання для індивідуальної роботи	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до заліку: вивчення лекційного та практичного матеріалу, опрацювання рекомендованої літератури, систематизація вивченого матеріалу.	Захист самостійної роботи	1
Всього			100

Рекомендована література

Основна

1. Стандарт Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) 37500-2014 «Аутсорсинг» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rob2334lofaro.esy.es/standart-iso-37500-2014-autorsoring-skachat.html>

Додаткова

2. Муренець І. Г. Технологія впровадження методичного забезпечення якості управління на промислових підприємствах. Бізнес Інформ. 2018. № 8. С. 263–268.

3. Murenets I., Gontareva I., Kurmaiev P., Podzihun S., Dorokhov O. Functionality and Quality Management of Transformation of Capital Forms at an Enterprise. TEM Journal. 2018. Vol. 7. Issue 3. P. 597–606.

4. Murenets I. Quality of management decisions. Інвестиційно-інноваційна політика : пріоритетні галузі та потенційні джерела : збірник тез наукових робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 19 травня 2018 р. Львів : Львівська економічна фундація, 2018. С. 33–36.

5. Муренець І. Г. Теоретичний базис забезпечення якості управління промисловим підприємством. Сталий розвиток соціально-економічних систем в умовах глобалізаційних процесів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м.Київ, 30 берез. 2020 р. Київ, 2020. С. 107–111.

6. Муренець І. Г. Адаптація вітчизняних підприємств до європейських стандартів / І. Г. Муренець, В. В. Ушкальов // Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції: матеріали VII міжнар. науково-практ. Інтернет-конф., 29 жовт. 2020 р. : тези допов. – Полтава: Нац. унів-т «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка», 2020. – С. 104–105.

Інформаційні ресурси

7. Качество [Электронный ресурс] / Л. Ф. Ильичёв, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалёв, В. Г. Панов // Философский энциклопедический словарь. – Режим доступа : http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy/509.

8. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalcompact.org.ua>.

9. Спільнота Соціально Відповідальний Бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.svb.org.ua>

10. The new version of ISO 9001: 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до даних: [http://ua.ikmj.com/new-version-iso-90012015/\(accessed Oktober 05, 2015\)](http://ua.ikmj.com/new-version-iso-90012015/(accessed%20Oktober%2005,%202015)).

11. Total Quality Management (TQM) Changes and Innovations (include the Creative Idea Suggestion System) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.toyotaglobal.com/company/history_of_toyota/75years/data/company_information/management_and_finances/management/tqm/change.html